▪ mai 2013

noutăţi

în cercetarea minorităţilor naţionale din România

GUVERNUL ROMÂNIEI

INSTITUTUL PENTRU STUDIEREA PROBLEMELOR MINORITĂŢILOR NAŢIONALE

400697 Cluj Napoca
Str. Gavril Muzicescu, nr. 5
Tel: 0364 103 154; 0364 116 261
Fax: 0364 103177
E-mail: office@ispmn.gov.ro
www.ispmn.gov.ro

▪ cărţi

Hunyadi, Attila Gábor (ed.): *State and Minority in Transylvania, 1918-1989: Studies on the History of the Hungarian Community* [Stat şi societate în Transilvania, 1918-1989. Studii despre istoria comunităţii maghiare]. Columbia University Press: New York, 2012. Seria Atlantic Studies on Society in Change nr. 142. 739 p.

Abstract. Cele trei schimbări de imperiu (1918-1920, 1940 şi 1944-1945) ale secolului XX care au afectat Transilvania, urmate de reforme constituţionale şi administrative radicale oferă un teren fertil pentru studiul interacţiunii multidimensionale între stat şi societate. Volumul întruneşte 23 de studii, majoritatea scrisă de istorici tineri maghiari din Transilvania. Deşi autorii analizează preponderent surse istorice care implică identitatea, cultura, bazele ideologice şi instituţiile comunităţii maghiare, prin comparaţie prezintă atât „majoritatea" naţională, cât şi alte „minorităţi", de exemplu saşii şi evreii din regiunea vizată. Studiile sunt grupate cronologic în următoarele grupuri tematice: Transilvania, parte a României Mari; Transilvania în timpul celui de-al Doilea Război Mondial; relaţiile între Uniunea Populară Maghiară (Magyar Népi Szövetség), partidul care şi-a asumat reprezentarea maghiarilor şi comunişti în anii tranziţiei; violenţa politică, colectivizarea şi opoziţia în anii 1950; sfera publică, discursul ambivalent, cenzura şi propaganda în anii 1950 şi 1960; respectiv eforturi de modernizare, reforme administrative şi sistemul de relaţii între „naţionalităţile conlocuitoare" în era Ceauşescu. Lectura volumului este înlesnită printr-o secţiune care cuprinde scurte biografii ale personalităţilor-cheie menţionate în studii, precum şi indice de nume şi de localităţi.

***Polscy uchodźcy w Rumunii 1939-1947. Dokumenty z Narodowych Archiwów Rumunii/Refugiaţii polonezi în România 1939-1947. Documente din Arhivele Naţionale ale României* (Vol.1, 2). Institutul Memoriei Naţionale - Comisia pentru Condamnarea Crimelor Împotriva Naţiunii Poloneze/Arhivele Naţionale ale României: Varşovia/Bucureşti, 2013. 844+834 p.**

Abstract. Volumul bilingv (polonez-român) cuprinde documente referitoare la cetăţenii celei de-a II-a Republici Polone care au ajuns pe teritoriul României în urma agresiunii militare a Germaniei şi URSS asupra Poloniei, în septembrie 1939. Pe lângă demnitari civili şi militari, zeci de mii de oameni au trecut graniţa României, care îşi susţinea neutralitatea în acest timp. Negocierile în legătură cu şederea polonezilor în România au fost lungi şi complexe, dificultăţile datorându-se în primul rând relaţiilor strânse dintre Bucureşti şi Berlin. O problemă sensibilă a constituit alegerea reşedinţei şi posibilităţile de circulaţie a refugiaţilor, libertate ce nu a fost acordată până la urmă. Contrar tratativelor, autorităţile civile şi militarii au fost concentraţi.

Documentele incluse în volum au fost elaborate de administraţia de stat, de armată, poliţie şi serviciile speciale româneşti, în perioada 1939-1947. Documentele au fost colectate în Arhivele Naţionale ale României de către cercetători polonezi şi români în cadrul unui proiect început în 2008. În urma selectării a cca. 1500 de documente, în volum apar 302, majoritatea din primii doi ani. Pe lângă acestea, volumul cuprinde două studii introductive *Refugiaţii polonezi din România, 1939-1945* semnat de către Tadeusz Dubicki, respectiv *Dictatura memoriei. Refugiaţi poloni în România, 1939-1945* de Florin Anghel, precum şi 96 de fotografii, un indice de nume şi unul al denumirilor geografice.

▪ reviste, articole

***Magyar Kisebbség*, vol. 3-4, nr. 65-66, 2012**
Abstract. Apărut recent, numărul actual al revistei este axat pe tematica modelelor de reprezentare a intereselor minorităţilor şi de construcţia societăţii (*Kisebbségi érdekérvényesítési és társadalompítési modellek*). Pe lângă analize empirice ale sistemului instituţional din Voivodina (Serbia) şi Provincia Autonomă Bolzano (Italia) de la autorii Antal Bozóki, respectiv Attila Dabis, revista cuprinde şi studii teoretice care abordează problematica drepturilor individuale şi colective, precum şi legăturile istorice şi logice între naţionalism şi liberalism, articole semnate de către András Bethlendi, respectiv Endre Borbáth. Tot în acest număr este integrat studiul lui Ambrus Miskolczy despre evoluţia identităţii „hungarus", caracteristică Ungariei până la sfârşitul secolului XVIII. În volum apar două texte dedicate minorităţilor din România. Levente Olosz analizează activitatea Comitetului Democratic Evreiesc din Cluj în perioada 1948-1953, creionând pe de o parte activitatea culturală antisionistă şi relaţiile organizaţiei cu puterea politică, pe de altă parte impactul activităţii acestuia asupra identităţii evreilor din Cluj. Celălalt articol este un interviu biografic cu Levente Salat, realizat, editat şi adnotat de Györgyi Bindorffer şi având titlul *Coexistenţa maghiarilor şi Românilor în Transilvania - Experienţe şi consecvenţe (ne)recunoscute* (*Magyar-román együttélés Erdélyben - tapasztalatok és (f)elismeretlen konzekvenciák. Életútinterjú Salat Leventével*).

▪ proiecte, rapoarte de cercetare

***Raportul societăţii civile asupra implementării Strategiei Naţionale de Integrare a Romilor şi a Planului de Acţiune al Deceniului în România în 2012*. Decade of Roma Inclusion Secretariat Foundation, 2013.**
Abstract. Raportul de faţă se încadrează într-un proiect iniţiat de către Secretariatul Deceniului pentru Incluziunea Romilor cu scopul de a sprijini elaborarea unor rapoarte din partea unor coaliţii ale societăţii civile din Albania, Bulgaria, Macedonia, România, Slovacia, Spania, Ungaria şi Republica Cehă. În aceste rapoarte sunt oferite informaţii suplimentare sau alternative pentru *Rapoartele de progres ale Deceniului* înaintate de către guvernele participante în *Deceniul pentru Incluziunea Romilor 2005-2015*, precum şi pentru orice alte rapoarte despre implementarea strategiilor naţionale transmise Comisiei Europene de către statele implicate. Raportul pe România a fost realizat de către Fundaţia Centrul de Resurse pentru Comunităţile de Romi (organizaţia coordonatoare), Fundaţia Soros România, Fundaţia pentru Dezvoltarea Societăţii Civile şi Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate - SASTIPEN, iar autorii raportului sunt cercetătorii Florin Moisă, Iulius Albert Rostas, Daniela Tarnovschi, Iulian Stoian, Daniel Rădulescu şi Tania-Ştefania Andersen.
Finalizat în aprilie 2013, raportul îşi propune să monitorizeze implementarea locală a *Strategiei Guvernului României de Incluziune a Cetăţenilor Români Aparţinând Minorităţii Romilor pentru perioada 2012-2020* şi conclude că s-au remarcat foarte puţine progrese în domeniile ţintă, adică antidiscriminare, învăţământ, sănătate, ocupare şi locuire. Pe lângă studiul documentelor cu privire la politicile publice, informaţiile din raport sunt bazate pe interviuri cu personalităţi publice, specialişti şi practicieni, documentări realizate cu scopul de a reflecta asupra provocărilor principale în ceea ce priveşte implementarea strategiei.
Raportul (în limba engleză şi română) poate fi consultat pe pagina web a Decadei pentru Incluziunea Romilor 2005-2015.

▪ simpozioane, conferinţe, mese rotunde, workshopuri

Conferinţa internaţională *To Be or Not to Be a Jew: Problems on Converting to and Renouncing Judaism* [A fi sau a nu fi evreu. Probleme privitoare la convertirea la şi de la iudaism], Bucureşti, 23-24 mai 2013

Abstract. Evenimentul a fost organizat de către Centrul de Studii Iudaice al Universităţii din Bucureşti cu sprijinul Institutului de Istorie a Religiilor al Academiei Române şi a fost găzduit de Colegiul Noua Europă din Bucureşti. Comunicările şi dezbaterile au abordat subiectul sub mai multe aspecte (culturală, religioasă, istorică etc.) şi au acoperit o arie vastă de contexte, cazurile fiind situate în varii locuri şi perioade de timp. Comunicările care au abordat fenomenul pe cazuri din România s-au concentrat pe convertirea unitarienilor la iudaism (Măriuca Stanciu, Centrul de Studii Ebraice, Universitatea din Bucureşti), dinamica convertirilor religioase în Moldova la începutul sec. al XIX-lea (Mihai Răzvan Ungureanu, Universitatea Bucureşti), convertirea în timpul Holocaustului (Alexandru Florian, INSHR „Elie Wiesel"), respectiv aspecte biografice ale unor persoane precum Constantin Dobrogeanu-Gherea şi Lazăr Şăineanu (George Voicu, SNSPA), Edith Stein (Brânduşa Palade, SNSPA) şi Arion Roşu (Eugen Ciurtin, Institutul de Istorie a Religiilor).
Programul conferinţei poate fi accesat pe pagina web Colegiul Noua Europă.

▪ anunţuri

Conferinţa internaţională *Trecut si Viitor - Moştenirea culturală evreiască din inima Transilvaniei*, Cluj-Napoca, 14-15 iunie 2013

Descriere. Conferinţa este organizată de către Asociaţia Judaica (Cluj-Napoca) cu sprijinul Primăriei Cluj-Napoca şi Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităţilor Naţionale. Pentru acest eveniment sunt programate expuneri care tratează diferite aspecte ale Holocaustului din Transilvania, dezbateri cu supravieţuitoarea Livia Frankel, prezentarea platformei online pentru studiul Holocaustului în şcolile româneşti, cauzele şi consecinţele apariţiei „şcolilor de romi", ce înseamnă să fii soldat în Israel, precum şi două evenimente speciale: vizionarea filmului *The Last Survivor* (Michael Pertnoy şi Michael Kleiman, 2010) şi a piesei de teatru *Pânza*, în regia lui Rareş Stoica, realizată de Asociaţia Persona.

Pentru program accesaţi contul Facebook al Asociaţiei Judaica.

A 13-lea conferinţă internaţională postgraduală pe Europa Centrală şi de Est: *Old Rules & New Traditions: Generational Divides in Central and Eastern Europe* [Reguli vechi şi tradiţii noi. Clivaje generaţionale în Europa Centrală şi de Est], Londra, 19-21 februarie 2014

Descriere. Conferinţa este organizată de către Şcoala pentru Studii Slavonice şi Est-Europene a UCL (School of Slavonic and East European Studies, University College London) şi este dedicată studenţilor la studii postgraduale şi cercetătorilor tineri care activează în domeniul ştiinţelor sociale şi umaniste. Subiectele propuse pentru acest eveniment sunt următoarele: identitatea naţională şi construcţia naţiunii (nation building), conflictul modului de viaţă urban şi cel rural, insiders şi outsiders, reforme economice şi politice, religiozitate şi secularism, modernizare. Organizatorii doresc să acorde o atenţie sporită acestor tematici, dar aşteaptă şi prezentarea altor cercetări care abordează Europa Centrală şi Est, Europa de Sud-Est şi teritoriul fostei URSS, respectiv analize comparative interregionale.

Cerinţele pentru aplicare: CV şi abstract până la 300 de cuvinte.
Data limită de aplicare: 16 august 2013.
Pentu mai multe informaţii accesaţi pagina web a Şcolii.

▪ despre buletinul informativ Noutăţi

Lucrările ştiinţifice şi evenimentele incluse în acest buletin informativ nu constituie o listă completă. Cei interesaţi să coopereze la realizarea lui sunt rugaţi să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro. Cei care nu doresc să primească acest buletin informativ sunt invitaţi să ne contacteze în acest sens.
Informaţii detaliate în legătură cu proiectul *Noutăţi în cercetarea minorităţilor naţionale din România* şi numerele anterioare ale buletinului informativ se găsesc pe pagina web a ISPMN.
Pentru informaţii legate de proiectele derulate în cadrul ISPMN şi publicaţiile apărute la Editura ISPMN vizitaţi pagina web a Institutului.